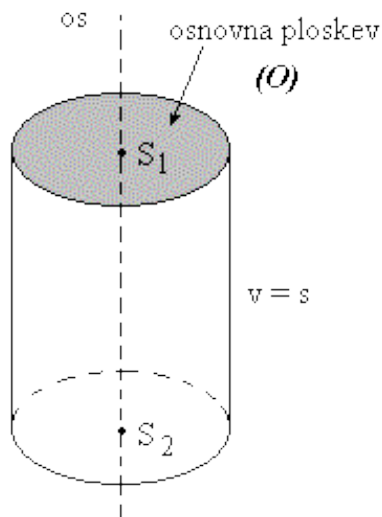

VALJ

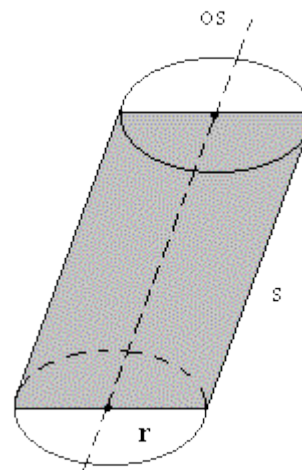
VALJ je okroglo geometrijsko telo, omejeno z dvema skladnima in vzporednima krogoma in eno krivo ploskvijo.

Kroga imenujemo **OSNOVNI PLOSKVI**, krivo ploskev pa **PLAŠČ** valja.

Razdaljo med ravninama osnovnih ploskev imenujemo **višina** valja.

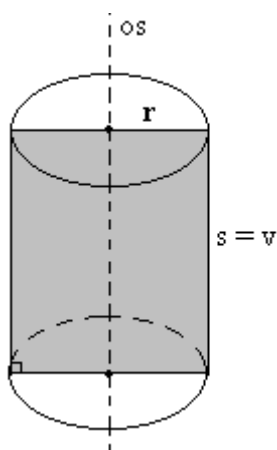
POKONČNI VALJ

POŠEVNI VALJ

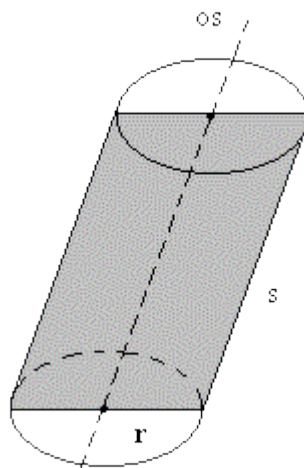
Vrste valja

Pokončni valj

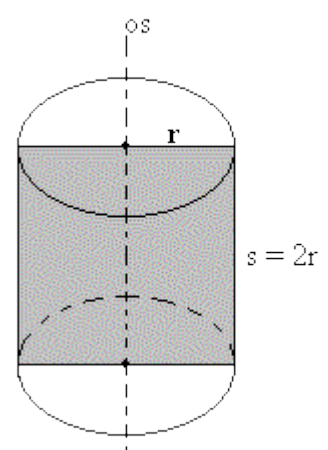
V **POKONČNEM** valju je dolžina stranice enaka dolžini višine ($s = v$). Njegov **osni presek** je pravokotnik.

Poševni valj

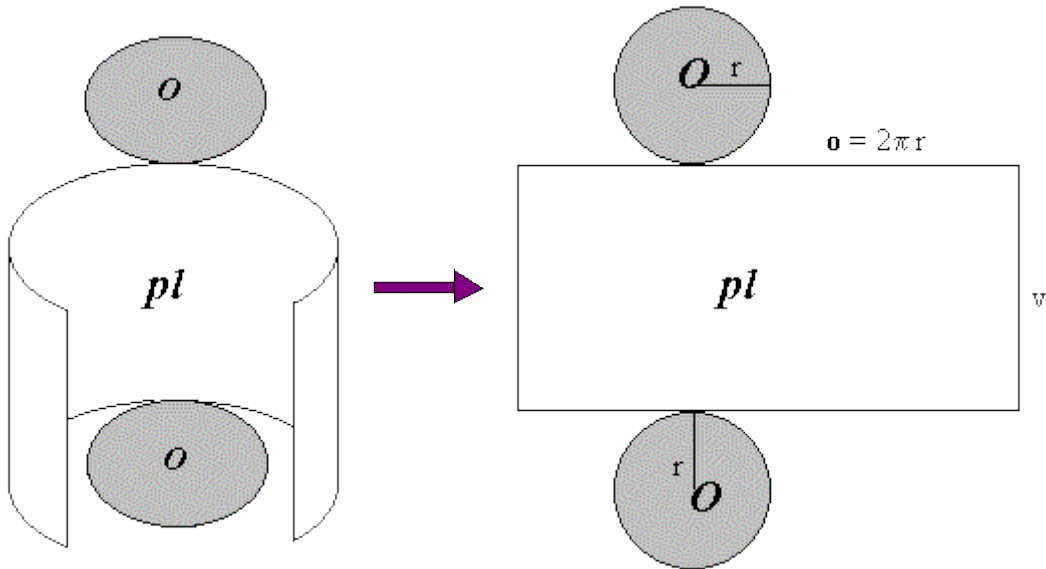
V **POŠEVNEM** valju dolžina stranice ni enaka dolžini višine ($s \neq v$). Njegov **osni presek** je paralelogram.

Enakostranični valj

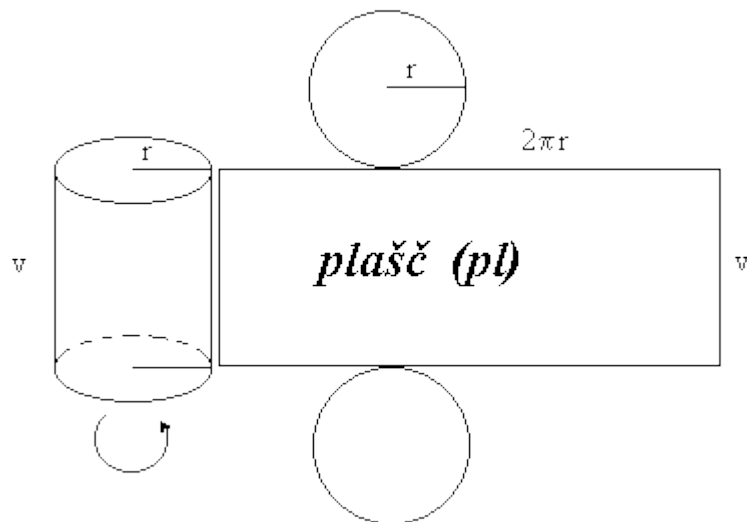

V **ENAKOSTRANIČNEM** valju je **višina valja enaka premeru osnovne ploskve** ($2r = v$). Njegov **osni presek** je kvadrat.

Mreža valja nastane, če vse ploskve valja razgrnemo v eno ravnino.

Mrežo valja sestavljajo **PLAŠČ (pl)** in dve osnovni ploskvi. Osnovni ploskvi sta dva skladna kroga. Če plašč pokončnega valja razgrnemo v ravnino, dobimo pravokotnik. Najlepše si to predstavljamo, če valj zakotalimo enkrat po ravnini.

POVRŠINA VALJA

- je vsota ploščin obeh osnovnih ploskve in plašča:

$$P = 2 \cdot O + pl$$

Krogu, ki je osnovna ploskev valja, izračunamo ploščino po obrazcu $O = \pi \cdot r^2$, ploščino pravokotnika, ki predstavlja plašč valja, pa $pl = 2 \cdot \pi \cdot r \cdot v$

$$P = 2O + pl$$

$$P = 2\pi \cdot r^2 + 2 \cdot \pi \cdot r \cdot v$$

$$P = 2 \cdot \pi \cdot r \cdot (r + v)$$

PROSTORNINA VALJA

$$V = O \cdot v$$

Prostornina valja je enaka produktu ploščine osnovne ploskve in višine valja.

$$V = \pi \cdot r^2 \cdot v$$

Ali je trditev pravilna?

- a) Valj omejujeta dve ploskvi. DA
 NE
- b) Valj nima oglišč. DA
 NE
- c) Osni presek pokončnega valja je romb. DA
 NE
- d) Če je valj enakostraničen, je plašč valja kvadrat. DA
 NE
- e) Valj ima dva robova. DA
 NE
- f) Površina valja je sestavljena iz plašča in osnovne ploskve. DA
 NE
- g) $P = p r(r+s)$ je obrazec za računanje površine valja. DA
 NE
- h) Prostornino pokončnega valja izračunamo po obrazcu $V = p r^2 \cdot s$. DA
 NE

Vstavi ustrezne besede tako, da bodo izjave pravilne:

Višina valja je enaka stranici valja.

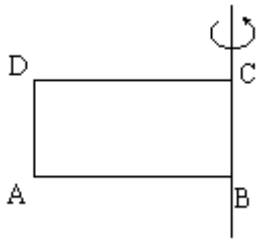
Osnovna ploskev valja je .

Mrežo pokončnega valja sestavljajo in dva .

V enakostraničnem valju je osnovne ploskve enak .

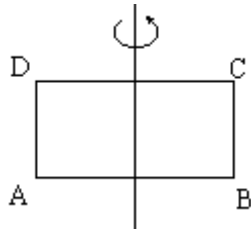
Osni presek enakostraničnega valja ima obliko .

Pravokotnik ABCD z dolžino AB = 6 cm in višino BC = 4 cm vrtimo okrog osi. Zapiši dolžino polmera in dolžino višine valjev, ki nastanejo z vrtenjem:

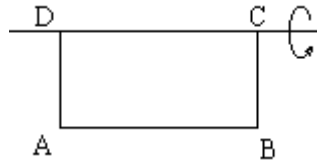
$$r = \boxed{*} \text{ cm}$$

$$v = \boxed{*} \text{ cm}$$

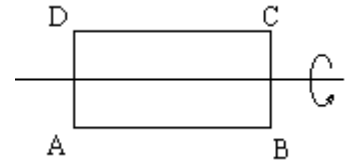
$$r = \boxed{*} \text{ cm}$$

$$v = \boxed{*} \text{ cm}$$

$$r = \boxed{*} \text{ cm}$$

$$v = \boxed{*} \text{ cm}$$

$$r = \boxed{*} \text{ cm}$$

$$v = \boxed{*} \text{ cm}$$

Pravokotnik z dolžino 6,28 cm predstavlja plašč 5 cm visokega pokončnega valja.

Premer osnovne ploskve tega valja meri $\boxed{*}$ cm.

Dolžina roba, ki obdaja osnovno ploskev tega valja, meri $\boxed{*}$ cm.

Obseg osnovne ploskve 8 cm visokega valja meri 15 cm. Plašč tega valja meri $\boxed{*}$ cm².

Dan je valj s polmerom 10 cm. Plašč tega valja je enak dvema osnovnima ploskvama.
Površina valja meri p cm².

Površina pokončnega valja s polmerom 8 cm in višino 12 cm meri p cm².

Površina valja, ki ima polmer 3 cm in velikost plašča 27 p cm², meri p cm².

Lonec, ki je 20 cm širok in 3 dm visok, do polovice napolnimo z vodo. Koliko litrov vode smo zlili v lonec?

- 9,42
- 4,71
- 6,28

Površina enakostraničnega valja s polmerom 2 cm meri p cm², prostornina pa p cm³.